Τρίτη 7 Ιουνίου 2022

P9_TA(2022)0225

Νήσοι της ΕΕ και πολιτική συνοχής

Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 7ης Ιουνίου 2022 σχετικά με τις νήσους της ΕΕ και την πολιτική συνοχής: τρέχουσα κατάσταση και μελλοντικές προκλήσεις (2021/2079(INI))

(2022/C 493/04)

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

— έχοντας υπόψη τα άρθρα 174, 175 και 349 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ),

— έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1058 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2021, για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ταμείο Συνοχής ([1]),

— έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1056 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 2021, για τη θέσπιση του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης ([2]),

— έχοντας υπόψη την τελική δήλωση της 40ής Ετήσιας Γενικής Συνέλευσης της Επιτροπής των Νήσων της Διάσκεψης των Παράκτιων Περιφερειών της Ευρώπης, της 15ης Απριλίου 2021,

— έχοντας υπόψη το 7ο Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον και τις έννοιες που ορίζονται στο εν λόγω πρόγραμμα δράσης,

— έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Συμβουλίου, της 16ης Οκτωβρίου 2020, σχετικά με τη στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα για το 2030,

— έχοντας υπόψη τη μελέτη της Επιτροπής Περιφερειακής Ανάπτυξης με τίτλο «Islands of the European Union: State of play and future challenges» (Νήσοι της Ευρωπαϊκής Ένωσης: τρέχουσα κατάσταση και μελλοντικές προκλήσεις), που δημοσιεύτηκε τον Μάρτιο του 2021,

— έχοντας υπόψη τη μελέτη της Επιτροπής Περιφερειακής Ανάπτυξης με τίτλο «Cohesion Policy and Climate Change» (Πολιτική συνοχής και κλιματική αλλαγή), που δημοσιεύτηκε τον Μάρτιο του 2021,

— έχοντας υπόψη το μέσο ανάκαμψης NextGenerationEU,

— έχοντας υπόψη την τελική δήλωση της 26ης Διάσκεψης των Προέδρων των εξόχως απόκεντρων περιοχών, που υπογράφηκε στην Ponta Delgada στις 18 Νοεμβρίου 2021,

— έχοντας υπόψη τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών, της 10ης Δεκεμβρίου 2020, σχετικά με την έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για μια ισχυρότερη και ανανεωμένη στρατηγική εταιρική σχέση με τις εξόχως απόκεντρες περιφέρειες της ΕΕ ([3]),

— έχοντας υπόψη τη συμφωνία του Συμβουλίου, της 7ης Δεκεμβρίου 2021, σχετικά με μια γενική προσέγγιση ως προς την επικαιροποίηση των ενωσιακών κανόνων για τους συντελεστές του φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ),

— έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 18ης Μαΐου 2021 σχετικά με την επανεξέταση του Ταμείου Αλληλεγγύης της Ευρωπαϊκής Ένωσης ([4]),

([1]) ΕΕ L 231 της 30.6.2021, σ. 60.
([2]) ΕΕ L 231 της 30.6.2021, σ. 1.
([3]) ΕΕ C 37 της 2.2.2021, σ. 57.
([4]) ΕΕ C 15 της 12.1.2022, σ. 2.

— έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 17ης Απριλίου 2018 σχετικά με την ενίσχυση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής στην Ευρωπαϊκή Ένωση: 7η έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ([5]),

— έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 17ης Απριλίου 2020 σχετικά με τη συντονισμένη δράση της ΕΕ για την καταπολέμηση της πανδημίας της COVID-19 και των συνεπειών της ([6]),

— έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 15ης Ιανουαρίου 2020 σχετικά με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία ([7]),

— έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 14ης Σεπτεμβρίου 2021 με τίτλο «Προς μια ισχυρότερη εταιρική σχέση με τις εξόχως απόκεντρες περιφέρειες της Ένωσης» ([8]),

— έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 28ης Νοεμβρίου 2019 σχετικά με την κλιματική και περιβαλλοντική κατάσταση έκτακτης ανάγκη ([9]),

— έχοντας υπόψη το άρθρο 54 του Κανονισμού του,

— έχοντας υπόψη τις γνωμοδοτήσεις της Επιτροπής Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων και της Επιτροπής Γεωργίας και Ανάπτυξης της Υπαίθρου,

— έχοντας υπόψη τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών, της 14ης Οκτωβρίου 2020, σχετικά με τη βιώσιμη χρήση των φυσικών πόρων εντός του μεσογειακού νησιωτικού πλαισίου,

— έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Περιφερειακής Ανάπτυξης (A9-0144/2022),

Α. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι νησιωτικές περιοχές της ΕΕ έχουν πληθυσμό που ξεπερνά, σύμφωνα με υπολογισμούς, τους 20 000 000 κατοίκους (4,6 % του συνολικού πληθυσμού της ΕΕ)· λαμβάνοντας υπόψη ότι ο νησιωτικός πληθυσμός της ΕΕ είναι μοιρασμένος σε περίπου 2 400 νησιά, τα οποία ανήκουν σε 13 κράτη μέλη·

Β. λαμβάνοντας υπόψη ότι όσα ευρωπαϊκά νησιά αντιμετωπίζουν σημαντικό αριθμό διαρθρωτικών προβλημάτων έχουν ήδη ταξινομηθεί στο μεγαλύτερο μέρος τους ως Ονοματολογία Εδαφικών Στατιστικών Μονάδων (NUTS) 2 ή NUTS 3·

Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα νησιά συχνά συνδυάζουν πολλαπλά και μόνιμα φυσικά μειονεκτήματα, όπως μικρό μέγεθος, ως επί το πλείστον χαμηλή πυκνότητα πληθυσμού, δημογραφικές προκλήσεις όπως η εποχική δημογραφική πίεση, μικρές αγορές, διπλό νησιωτικό χαρακτήρα (και νησί και αρχιπέλαγος), δύσκολη μορφολογία παρόμοια με των ορεινών περιοχών, εξάρτηση από θαλάσσιες και εναέριες μεταφορές ή εξάρτηση από μικρό αριθμό προϊόντων·

Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η δημογραφική μεταβολή δεν έχει ενιαίο αντίκτυπο σε όλες τις χώρες και όλες τις περιφέρειες, αλλά έχει μεγαλύτερο αντίκτυπο στις περιφέρειες που ήδη υστερούν, επιδεινώνοντας τις υφιστάμενες εδαφικές και κοινωνικές ανισότητες· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι αγροτικές, οι περιφερειακές και οι εξόχως απόκεντρες περιοχές, συμπεριλαμβανομένων των νησιών, πλήττονται περισσότερο από την πληθυσμιακή συρρίκνωση, με αποτέλεσμα οι νέοι και οι γυναίκες να εγκαταλείπουν τις περιοχές αυτές, με αποτέλεσμα να αυξάνεται το ποσοστό των ηλικιωμένων που ζουν εκεί, γεγονός που θα μπορούσε να αυξήσει τον κίνδυνο κοινωνικής απομόνωσης·

Ε. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των νησιών αναγνωρίζονται από το άρθρο 174 ΣΛΕΕ και ότι η εφαρμογή στην πράξη του εν λόγω άρθρου ειδικά όσον αφορά τα νησιωτικά εδάφη της ΕΕ εξακολουθεί να είναι ατελής· λαμβάνοντας υπόψη ότι τα χαρακτηριστικά αυτά θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στις πολιτικές της ΕΕ, ιδίως με τη χάραξη ειδικής στρατηγικής, με ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης και με ένα θεματολόγιο για τη νησιωτική πολιτική που διαθέτει σαφώς καθορισμένες προτεραιότητες δράσης·

ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι νησιωτικές περιοχές είναι όλες τους, συγκριτικά μιλώντας, λιγότερο ανεπτυγμένες από τις ηπειρωτικές περιφέρειες του κράτους μέλους τους και έχουν χαμηλότερο κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ·

Ζ. λαμβάνοντας υπόψη ότι τρία κράτη μέλη της ΕΕ είναι νησιά·

([5]) ΕΕ C 390 της 18.11.2019, σ. 53.
([6]) ΕΕ C 316 της 6.8.2021, σ. 2.
([7]) ΕΕ C 270 της 7.7.2021, σ. 2.
([8]) ΕΕ C 117 της 11.3.2022, σ. 18.
([9]) ΕΕ C 232 της 16.6.2021, σ. 28.

Τρίτη 7 Ιουνίου 2022

Η. λαμβάνοντας υπόψη ότι η φυσική αποσύνδεση των νησιών και η απόσταση που τα χωρίζει από την ηπειρωτική χώρα δημιουργεί πρόσθετους περιορισμούς, σε σχέση μεταξύ άλλων με την αγορά εργασίας, τις βιώσιμες συγκοινωνιακές συνδέσεις και την κινητικότητα, την εισαγωγή πρώτων υλών και καταναλωτικών προϊόντων, την πρόσβαση των νησιωτικών προϊόντων στις γειτονικές εξωτερικές αγορές, την εκπαίδευση, την υγειονομική περίθαλψη, την επιχειρηματικότητα, την πρόσβαση σε υπηρεσίες ύδρευσης και αποχέτευσης, την ηλεκτροδότηση και τις εγκαταστάσεις διαχείρισης αποβλήτων· λαμβάνοντας υπόψη ότι αυτή η γεωγραφική απόσταση καθιστά σημαντικά δυσκολότερη την πράσινη μετάβαση των εν λόγω περιοχών προς μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία·

Θ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ισότιμη πρόσβαση σε ποιοτικά και πολυδεκτικά μέτρα για την απόκτηση δεξιοτήτων, την αναβάθμιση των δεξιοτήτων και την επανειδίκευση, καθώς και σε πληροφορίες σχετικά με πόρους για την απόκτηση δεξιοτήτων, την παροχή συμβουλών, την εκπαίδευση και την επαγγελματική κατάρτιση για όλους τους ανθρώπους, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων που ζουν σε αραιοκατοικημένες και πληθυσμιακά συρρικνωμένες αγροτικές και απομακρυσμένες περιοχές και σε νησιά, είναι ζωτικής σημασίας για τη βιώσιμη ανταγωνιστικότητα, την κοινωνική δικαιοσύνη και την ανθεκτικότητα·

Ι. λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με το άρθρο 349 ΣΛΕΕ για τις εξόχως απόκεντρες περιοχές, που στην πλειονότητά τους είναι νησιά, η ΕΕ οφείλει να εκδίδει ειδικά μέτρα που αποσκοπούν στον καθορισμό των όρων εφαρμογής των κοινών πολιτικών της ΕΕ στις εν λόγω περιφέρειες, ιδιαιτέρως σε τομείς όπως η τελωνειακή και εμπορική πολιτική, η φορολογική πολιτική, οι ελεύθερες ζώνες, η γεωργική και αλιευτική πολιτική, οι όροι παροχής πρώτων υλών και βασικών καταναλωτικών αγαθών, οι κρατικές ενισχύσεις και οι όροι πρόσβασης σε διαρθρωτικά ταμεία και σε οριζόντια ενωσιακά προγράμματα· λαμβάνοντας υπόψη τα ειδικά μέτρα σε όλους εκείνους τους τομείς που συνεισφέρουν στην ενίσχυση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής στην ΕΕ·

ΙΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι κατά τη διάρκεια της πανδημίας της COVID-19, οι εποχικοί και αποσπασμένοι εργαζόμενοι στερούντο συχνά βασικής υγειονομικής περίθαλψης, αξιοπρεπούς στέγασης, μέσων ατομικής προστασίας και επαρκούς πληροφόρησης· λαμβάνοντας υπόψη ότι συχνά ήταν ανεπαρκής ή ανύπαρκτη η πρόσβασή τους στα συστήματα κοινωνικής προστασίας στα κράτη μέλη υποδοχής, συμπεριλαμβανομένων των επιδομάτων ασθενείας και των συστημάτων παροχών βραχυπρόθεσμης ανεργίας· λαμβάνοντας υπόψη ότι η κινητικότητα των εργαζομένων εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τα διαθέσιμα μέσα μεταφοράς και ότι οι εργαζόμενοι από τα νησιά και τις εξόχως απόκεντρες περιοχές της Ένωσης επηρεάζονται ιδιαίτερα από το γεγονός αυτό·

ΙΒ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι μακροπρόθεσμες κοινωνικές, οικονομικές, περιβαλλοντικές και πολιτιστικές συνέπειες της κρίσης της COVID-19 στα νησιωτικά εδάφη της ΕΕ προκαλούν ιδιαίτερη ανησυχία και ότι η ευρωπαϊκή ανάκαμψη πρέπει να περάσει από τα νησιά και δεν πρέπει να οδηγήσει σε περαιτέρω περιφερειακές ανισότητες· λαμβάνοντας υπόψη ότι η κρίση της COVID-19 κατέδειξε την πολύ μεγάλη τρωτότητα των νησιωτικών οικονομιών απέναντι σε τέτοια γεγονότα·

ΙΓ. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα συχνά υψηλά ποσοστά ανεργίας που καταγράφονται στα νησιά και τείνουν να είναι υψηλότερα από εκείνα της ηπειρωτικής χώρας επιδεινώθηκαν δραματικά από την κρίση της COVID-19, με ιδιαίτερο αντίκτυπο στους νέους·

ΙΔ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι νήσοι και οι εξόχως απόκεντρες περιοχές βρίσκονται στην πρώτη γραμμή της κλιματικής αλλαγής και υφίστανται τις συνέπειες από την άνοδο της στάθμης της θάλασσας και τη διάβρωση των ακτών και την αύξηση της θερμοκρασίας και την οξίνιση των θαλασσών και των ωκεανών, καθώς και από την αυξημένη συχνότητα και βία των φυσικών καταστροφών, όπως είναι οι κυκλώνες, οι ηφαιστειακές εκρήξεις, οι δασικές πυρκαγιές και οι καταιγίδες, οι πλημμύρες, η ξηρασία και τα προβλήματα απερήμωσης που μπορεί να έχουν αρνητικές επιπτώσεις στη γεωργία και τον επισιτιστικό εφοδιασμό και να προκαλέσουν πολλαπλές μορφές οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών ζημιών· λαμβάνοντας υπόψη ότι τα νησιά δύνανται να αποτελέσουν άριστα πεδία δοκιμών για μια σειρά διεργασιών οικολογικής μετάβασης και πολλά από αυτά επιδιώκουν την ενεργειακή αυτονομία βάσει ανανεώσιμων πηγών ενέργειας·

ΙΕ. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα νησιά διαθέτουν πολλά πλεονεκτήματα που χρήζουν καλύτερης αξιοποίησης·

ΙΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη τον εξαιρετικό πλούτο της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων των νησιών· λαμβάνοντας υπόψη ότι τα νησιωτικά οικοσυστήματα απειλούνται ιδιαιτέρως από τον αντίκτυπο της κλιματικής αλλαγής και χρήζουν προστασίας·

ΙΖ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, σε πολλά νησιά, οι περιοχές της ενδοχώρας υστερούν σε σχέση με τις παράκτιες περιοχές όσον αφορά την οικονομική ανάπτυξη και την προσβασιμότητα σε υπηρεσίες·

ΙΗ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις στα νησιά, στην πλειονότητά τους μικρής έκτασης, αντιμετωπίζουν δυσκολίες εξαιτίας της γεωγραφικής απόστασης, του νησιωτικού χαρακτήρα και των περιβαλλοντικών συνθηκών τους, λόγω της ενεργειακής εξάρτησής τους από την ηπειρωτική χώρα, της περιορισμένης ποικιλομορφίας της παραγωγής λόγω των τοπικών και κλιματικών συνθηκών και της μεγάλης εξάρτησης από τις τοπικές αγορές, καθώς και από την κλιματική κρίση, την υποβάθμιση του περιβάλλοντος, την απώλεια βιοποικιλότητας και την έλλειψη βασικών υποδομών, όπως είναι τα συστήματα υδροδότησης, διαχείρισης αποβλήτων και οι ψηφιακές υγειονομικές υποδομές· λαμβάνοντας υπόψη ότι αυτές οι διαρθρωτικές δυσκολίες συχνά επιδεινώνονται από την έλλειψη πλήρως ανεπτυγμένων υπηρεσιών κοινής ωφελείας·

ΙΘ. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι νήσοι και δη οι εξόχως απόκεντρες περιοχές είναι ιδιαιτέρως ευάλωτες σε κοινωνικοοικονομικές κρίσεις, καθώς και σε φυσικές καταστροφές, όπως είναι τα ακραία καιρικά φαινόμενα και η ηφαιστειακή δραστηριότητα· λαμβάνοντας υπόψη ότι, λόγω της απομονωμένης θέσης τους και των δυσκολιών πρόσβασης που αντιμετωπίζει ο εφοδιασμός τους σε βασικά αγαθά από τις ηπειρωτικές χώρες, όπως είναι τα καύσιμα ή το νερό, τα νησιά υφίστανται σοβαρότερες συνέπειες από φαινόμενα όπως η πανδημία της COVID-19, τα οποία δημιουργούν ιδιαίτερες δυσκολίες για τους γεωργούς· λαμβάνοντας υπόψη ότι τα νησιωτικά εδάφη στην ΕΕ αντιπροσωπεύουν το 80 % της ευρωπαϊκής βιοποικιλότητας, φιλοξενούν πολλά από τα ενδημικά είδη της Ευρώπης και μπορούν να λειτουργήσουν ως καταφύγια για είδη που απειλούνται με εξαφάνιση, ενώ παράλληλα αποτελούν ζωτικούς τόπους διαχείμασης, σημεία στάσης ή σημεία συμφόρησης για τη μετανάστευση πτηνών, θηλαστικών και ασπόνδυλων, επιπλέον του γεγονότος ότι διαθέτουν τοπία και περιβαλλοντικούς θησαυρούς που χρήζουν ειδικής προστασίας·

Κ. λαμβάνοντας υπόψη ότι σημαντικό μέρος της κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης των νησιών βασίζεται σε τομείς εντόνως εποχικού χαρακτήρα, όπως συμβαίνει με τη γεωργία και τον τουρισμό· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι γεωργοί των νησιωτικών περιοχών ιδίως υφίστανται τις αρνητικές συνέπειες από τη μειωμένη ανταγωνιστικότητα, διότι επιβαρύνονται αναπόφευκτα με υψηλό κόστος μεταφοράς και διότι δεν είναι σε θέση να επωφεληθούν από οικονομίες κλίμακας, δεδομένου ότι η γη αποτελεί σπάνιο πόρο σε πολλά νησιά· λαμβάνοντας υπόψη ότι τα νησιά της ΕΕ θα χρειαστεί να ευθυγραμμιστούν με τη στρατηγική «Από το αγρόκτημα στο πιάτο» που συνιστά βασικό τμήμα της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, προκειμένου να αναπτύξουν δίκαια, υγιή και φιλικά προς το περιβάλλον συστήματα επισιτισμού· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι περιφέρειες αυτές μπορεί να βρεθούν σε σημαντικά μειονεκτική θέση λόγω του ανταγωνισμού από χώρες εκτός ΕΕ που συχνά δεν τηρούν τα ίδια περιβαλλοντικά πρότυπα και τα ίδια πρότυπα παραγωγής για την ασφάλεια των τροφίμων ενώ έχουν πολύ χαμηλότερο κόστος εργασίας·

ΚΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι ο αντίκτυπος της στρατηγικής «από το αγρόκτημα στο πιάτο» στη γεωργική παραγωγή της ΕΕ μπορεί να έχει σοβαρές συνέπειες σε αυτές τις περιοχές λόγω της ασθενούς ανταγωνιστικότητάς τους έναντι εισαγωγών από τρίτες χώρες λόγω των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν στη διαφοροποίηση της παραγωγής τους.

ΚΒ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η θαλάσσια και χερσαία βιοποικιλότητα των νησιών είναι σε μεγάλο βαθμό ενδημική και, ως εκ τούτου, περισσότερο ευάλωτη· λαμβάνοντας υπόψη ότι η θαλάσσια και παράκτια ρύπανση, καθώς και η υπεραλίευση και η παράνομη, αδήλωτη και ανεξέλεγκτη αλιεία, οι οποίες έχουν αυξημένο αντίκτυπο στο περιβάλλον στα νησιά και πολύ σοβαρές επιπτώσεις για την απασχόληση, τον κλάδο της αλιείας μικρής κλίμακας και τις τοπικές κοινότητες, μπορεί να αποτελέσουν πηγή προβλημάτων για τα νησιά·

ΚΓ. έχοντας υπόψη ότι οι εξόχως απόκεντρες περιοχές και τα νησιά έχουν τη δυνατότητα να συμβάλουν στο βιώσιμο μέλλον της Ευρώπης σε στρατηγικούς τομείς, όπως η καθαρή ενέργεια, η βιοποικιλότητα και ο οικοτουρισμός·

Χαρακτηριστικά και ιδιαιτερότητες των νησιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης

1. αναγνωρίζει τον νησιωτικό χαρακτήρα ως μόνιμο διαρθρωτικό μειονέκτημα· σημειώνει ότι γι' αυτό πρέπει να διαμορφωθούν στρατηγικές ολοκλήρωσης που θα δώσουν στα νησιά τη δυνατότητα να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις και να υπερβούν τα εμπόδια που δημιουργεί ο νησιωτικός χαρακτήρας τους·

2. υπενθυμίζει αυτό που ορίζει το άρθρο 174 ΣΛΕΕ, ότι η Ένωση οφείλει να δίνει ιδιαίτερη προσοχή στα ευρωπαϊκά νησιά·

3. υπογραμμίζει ότι τα ευρωπαϊκά νησιά, μολονότι αντιμετωπίζουν κοινές προκλήσεις, διαθέτουν πληθώρα διαφορετικών γεωγραφικών χαρακτηριστικών και θεσμικών δομών, γεγονός που καθιστά ζωτικής σημασίας την υιοθέτηση ευέλικτων λύσεων που συνυπολογίζουν τις εν λόγω ιδιαιτερότητες·

4. θεωρεί λυπηρή την απουσία οράματος για τα ευρωπαϊκά νησιά εκ μέρους της ΕΕ και ζητεί την εκπόνηση ενός ευρωπαϊκού νησιωτικού οράματος και την αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων των νησιών·

Τρίτη 7 Ιουνίου 2022

5. επισημαίνει ότι το άρθρο 349 ΣΛΕΕ αναγνωρίζει επίσης τον νησιωτικό χαρακτήρα μεταξύ των συνθηκών που περιορίζουν την ανάπτυξη των εννέα εξόχως απόκεντρων περιοχών και αναφέρει τον νησιωτικό χαρακτήρα ως μία από τις συνθήκες που επιδεινώνουν τη δομικά εύθραυστη κοινωνική και οικονομική τους κατάσταση· υπενθυμίζει ότι το άρθρο 349 ΣΛΕΕ προβλέπει ειδικά μέτρα για τις εν λόγω εξόχως απόκεντρες περιοχές· ζητεί τη θέσπιση ειδικού κανονισμού για τις εξόχως απόκεντρες περιοχές σχετικά με την κοινή οργάνωση των αγορών προκειμένου να συνυπολογιστούν τα ειδικά περιβαλλοντικά, γεωγραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά εκείνων των εδαφών που υπάγονται στο άρθρο 349 ΣΛΕΕ·

6. τονίζει ότι το ΑΕγχΠ και το επίπεδο ανάπτυξης των ευρωπαϊκών νησιών είναι κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ και των χωρών στις οποίες ανήκουν·

7. τονίζει ότι ένα από τα σημαντικότερα μειονεκτήματα των νησιών έγκειται στις γεωμορφολογικές και φυσικές συνθήκες τους· σημειώνει ότι, σε γενικές γραμμές, τα νησιά πάσχουν από διπλό ή τριπλό φυσικό μειονέκτημα όταν στον νησιωτικό χαρακτήρα και στην ορεινή μορφολογία τους έρχεται να προστεθεί και το ότι είναι τμήμα αρχιπελάγους·

8. υπενθυμίζει ότι ο νησιωτικός χαρακτήρας δημιουργεί διαρθρωτικά προβλήματα εξάρτησης από τις θαλάσσιες και αεροπορικές μεταφορές, που συνιστούν δημόσια υπηρεσία από την οποία εξαρτάται η καθημερινή ζωή όσων Ευρωπαίων πολιτών ζουν σε νησιά, με πρόσθετο κόστος για την εισαγωγή και την εξαγωγή εμπορευμάτων, ενεργειακών κυρίως πρώτων υλών και καταναλωτικών προϊόντων, καθώς και για τη μεταφορά επιβατών·

9. τονίζει ότι, για τα αρχιπελάγη, ο διπλός και ενίοτε τριπλός νησιωτικός χαρακτήρας πολλαπλασιάζει τις δυσκολίες·

10. υπογραμμίζει τις ελλείψεις από άποψη πληθυσμού, πρώτων υλών και κάθε λογής πόρων, και υπενθυμίζει ότι σε πολλά νησιά η πρόσβαση σε πόσιμο νερό και αποχέτευση και δη για όλα τα νοικοκυριά αποτελεί κεντρικό πρόβλημα για τη ζωή των ανθρώπων και την ανάπτυξη της γεωργίας, την παραγωγή ενέργειας, τη βιωσιμότητα του νησιού και τις δυνατότητες υποδοχής τουριστών·

11. τονίζει ότι η απομόνωση λόγω του νησιωτικού χαρακτήρα συνεπάγεται εξάρτηση από τις αγορές της μητρόπολης και των ηπειρωτικών χωρών και αυξάνει το κόστος ορισμένων υπηρεσιών, όπως είναι η διαχείριση αποβλήτων, καθώς και ορισμένων αγαθών, ιδίως όσον αφορά μικρά ή απόμακρα νησιά που εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τις εισαγωγές·

12. τονίζει ότι οι νησιωτικές οικονομίες είναι στραμμένες στον πρωτογενή και στον τριτογενή τομέα και ότι η υπέρμετρη εξειδίκευση αποδυναμώνει τον οικονομικό ιστό διότι τον καθιστά πιο ευάλωτο σε περιόδους ύφεσης και κρίσεων· εκφράζει την ανησυχία του για εκείνες τις μακροπρόθεσμες εξελίξεις που μπορούν να οδηγήσουν στη δημιουργία μιας οικονομίας αποκλειστικά εξαρτημένης από τον τουρισμό σε πολλά νησιά της ΕΕ, με αποτέλεσμα να προκύπτουν εποχικές αδυναμίες όπως οι αποκλίσεις στα εισοδήματα μεταξύ περιόδων με υψηλή και περιόδων με χαμηλή τουριστική κίνηση· τονίζει, ως εκ τούτου, την ανάγκη διαφοροποίησης της οικονομίας των νησιών μέσω της ενίσχυσης των δευτερευόντων τομέων τους, προκειμένου να επιτευχθεί μια καλή ισορροπία και μια διαφοροποιημένη αγορά εργασίας·

13. σημειώνει με ανησυχία σημερινές και μακροπρόθεσμες επιπτώσεις της κρίσης της πανδημίας της COVID-19 που επιδεινώνουν μια ήδη επισφαλή κατάσταση για τα νησιά της ΕΕ σε πολλούς τομείς· σημειώνει με ανησυχία ότι η επιδείνωση της κατάστασης ως προς την ψυχική υγεία αποτελεί σημαντικό παράγοντα ανασφάλειας λόγω της απομόνωσης και του μικρού αριθμού επιλογών που χαρακτηρίζουν τις νησιωτικές περιοχές·

14. υπογραμμίζει ότι οι επιπτώσεις της κρίσης της COVID-19 είναι ακόμη πιο μελανές σε πολλές νήσους και εξόχως απόκεντρες περιοχές σε σύγκριση με την ηπειρωτική χώρα, όπως μαρτυρά η εκτόξευση των τιμών των θαλάσσιων ναύλων, και ότι προστίθενται στις διαρθρωτικές κοινωνικές και οικονομικές δυσκολίες που χαρακτηρίζουν τις εν λόγω περιοχές· σημειώνει ότι οι τρέχουσες αυξήσεις των τιμών θα ενισχύσουν κι άλλο αυτές τις δυσκολίες·

15. υπενθυμίζει στα κράτη μέλη ότι ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας θα πρέπει να αποσκοπεί στη μείωση των αποκλίσεων που παρατηρούνται στην οικονομική, κοινωνική και εδαφική ανάπτυξη μεταξύ νήσων και εξόχως απόκεντρων περιοχών από τη μία και περισσότερο ανεπτυγμένων περιφερειών από την άλλη· καλεί την Επιτροπή να δηλώσει κατά πόσο υλοποιήθηκε η λόγω διάταξη στα εθνικά σχέδια ανάκαμψης κατά την παρουσίαση της έκθεσης επανεξέτασης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο·

Ζητήματα και προκλήσεις που αφορούν τις ευρωπαϊκές νήσους

Κλιματική αλλαγή και βιοποικιλότητα

16. τονίζει ότι η βιοποικιλότητα στα νησιά χαρακτηρίζεται από μοναδικά βιογεωγραφικά, φυλογενετικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά, ότι τα νησιά φιλοξενούν σημαντικό μέρος της παγκόσμιας βιοποικιλότητας και αποτελούν μείζονες τόπους αναπαραγωγής για σημαντικά έμβια είδη, αλλά ότι βιώνουν επίσης δυσανάλογες απώλειες βιοποικιλότητας· επισημαίνει ότι χρειάζονται στοχευμένες περιφερειακές πολιτικές και δράσεις, όπως είναι μια καλύτερα συντονισμένη τεχνική βοήθεια για την προστασία και την αποκατάσταση της μοναδικής βιοποικιλότητας των νησιών και για τη διατήρηση των περιορισμένων φυσικών

πόρων τους, όπως είναι το έδαφος και το νερό, προκειμένου να διασφαλιστεί η γεωργική τους παραγωγικότητα, ιδίως όσον αφορά τα βιώσιμα παραδοσιακά προϊόντα, και προκειμένου να διασφαλιστούν τα προς το ζειν, με παράλληλη συμβολή στην επίτευξη του στόχου της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας· ζητεί από την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να ενισχύσουν τη στήριξη που παρέχουν στους γεωργούς που εφαρμόζουν πρακτικές φιλικές προς τη βιοποικιλότητα, μεταξύ άλλων μέσω υψηλότερων ποσοστών χρηματοδότησης και συγχρηματοδότησης·

17. επισημαίνει ότι πολλά νησιά έχουν ευαίσθητο περιβάλλον και ενδημική θαλάσσια και χερσαία βιοποικιλότητα, και ότι η ανάπτυξη του τουρισμού, ιδίως σε ορισμένα νησιά της Μεσογείου, αυξάνει περαιτέρω την ανθρωπογενή πίεση στη βιοποικιλότητα·

18. ζητεί στοχευμένες, βιώσιμες και αποτελεσματικές περιφερειακές πολιτικές και δράσεις για τα νησιά με στόχο την ενίσχυση της ικανότητάς τους να προστατεύουν και να αποκαθιστούν τη μοναδική τους βιοποικιλότητα, την προώθηση μιας γαλάζιας οικονομίας που θα επικεντρώνεται στον βιώσιμο τουρισμό και την αλιεία, και τη στήριξη της έρευνας στον θαλάσσιο βυθό· καλεί επίσης την Επιτροπή να αξιολογήσει τον αντίκτυπο της κλιματικής αλλαγής στα νησιά·

19. υπενθυμίζει ότι τα νησιά βρίσκονται στην πρώτη γραμμή της κλιματικής αλλαγής, ιδίως αν σκεφτούμε την άνοδο των υδάτων, την αύξηση της θερμοκρασίας και την οξίνιση των θαλασσών και των ωκεανών, τον αυξανόμενο αντίκτυπο της απερήμωσης και τον πολλαπλασιασμό των φυσικών καταστροφών·

20. ζητεί από την Επιτροπή να εξετάσει την ανάγκη βελτίωσης του ευρωπαϊκού ταμείου αλληλεγγύης και να το προσαρμόσει στις νέες πραγματικότητες και απειλές, όπως είναι οι φυσικές καταστροφές ή οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, προκειμένου να αντιμετωπιστούν με περισσότερο ρεαλισμό οι συνέπειες αυτών των φαινομένων·

21. ζητεί από την Επιτροπή να ασχοληθεί χωρίς χρονοτριβή με το σημαντικό ζήτημα της προσαρμογής των υφιστάμενων μηχανισμών έκτακτης ανάγκης ώστε να μπορούν να αντιμετωπίζουν ολοένα και πιο σοβαρές φυσικές καταστροφές, όπως ήταν η έκρηξη του ηφαιστείου στη νήσο La Palma της Ισπανίας, μια πρωτοφανής κοινωνική και οικονομική πρόκληση που επιβάλει ανάλογη απάντηση για να αποκατασταθούν οι ζημιές που προκλήθηκαν·

22. σημειώνει με ανησυχία τους κινδύνους που συνδέονται με την υπεραλίευση και τη θαλάσσια και παράκτια ρύπανση· ζητεί, στο πλαίσιο της συμφωνίας του Παρισιού και της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, συμπεριλαμβανομένου του νομοθετήματος για το κλίμα, να παρασχεθεί ειδική στήριξη στα νησιά, στοιχείο απαραίτητο ώστε να καταστούν αρκούντως προσαρμόσιμα, ανθεκτικά και προορατικά για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και την προσαρμογή σε αυτήν· ζητεί τα μέσα αντιστάθμισης των αντίξοων κοινωνικών επιπτώσεων της Πράσινης Συμφωνίας να εφαρμοστούν στις νήσους της ΕΕ·

23. ζητεί να αξιολογηθούν οι στρατηγικές πρόληψης των κινδύνων φυσικών καταστροφών, τα μέτρα προσαρμογής στην αλλαγή του κλίματος και οι πολιτικές χωροταξικού σχεδιασμού με στόχο την αποφυγή του πολλαπλασιασμού των κατοικιών και των υποδομών στις παράκτιες περιοχές που κινδυνεύουν από πλημμύρες ή σε περιοχές εκτεθειμένες σε κατολισθήσεις·

Πρόσβαση σε υπηρεσίες ύδρευσης και διαχείρισης των υδάτων

24. θεωρεί ότι οι νήσοι μπορούν να αποτελέσουν ένα υπέροχο πεδίο δοκιμών για πρακτικές βιωσιμότητας σε τομείς όπως είναι η καθαρή μορφή ενέργειας, η κυκλική οικονομία, η έξυπνη κινητικότητα, η διαχείριση των αποβλήτων και η γαλάζια οικονομία· θεωρεί ιδίως απαραίτητο να συντομευθούν οι αλυσίδες διανομής προκειμένου να μειωθούν οι εκπομπές από τη μεταφορά πρώτων υλών και να προαχθεί η κυκλική οικονομία, στοιχείο το οποίο είναι πολύ σημαντικό προκειμένου οι νήσοι να καταστούν ανταγωνιστικές και αυτοσυντηρούμενες·

25. επισημαίνει ότι όλες σχεδόν οι νήσοι βρίσκονται σε ολοένα και πιο επισφαλή θέση όσον αφορά τους περιβαλλοντικούς τους πόρους και δη τους υδάτινους· ζητεί, στο πλαίσιο αυτό, από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να κινητοποιήσει πρόσθετα κεφάλαια για να παράσχει καλύτερη υποστήριξη για τις νησιωτικές περιφέρειες όσον αφορά την πρόσβαση σε υπηρεσίες ύδρευσης και τη διαχείριση των υδάτων και να εγκρίνει κοινή πολιτική διαχείρισης των υδάτων για τις νήσους·

26. τονίζει την ανάγκη να προαχθεί ο καθαρισμός των υδάτων και δη των υδάτων των υπονόμων και να διασφαλιστεί ένας βιώσιμος κύκλος του νερού· υπενθυμίζει ότι η αφαλάτωση είναι συχνά δαπανηρή και μια όχι πάντα αποτελεσματική διαδικασία πλήρους υδροδότησης για ένα νησί· υπενθυμίζει επίσης τις προκλήσεις που ενέχει η διαχείριση των αποβλήτων στις νησιωτικές περιοχές, οι οποίες διαθέτουν περιορισμένους πόρους για αποθήκευση και επεξεργασία αποβλήτων, ιδίως σε περιόδους υψηλής τουριστικής κίνησης κατά τη διάρκεια των οποίων η παραγωγή αποβλήτων αυξάνεται· επισημαίνει επίσης τον στρατηγικό ρόλο της κυκλικής οικονομίας, η οποία πρέπει να επεκταθεί ώστε να περιλαμβάνει τη συλλογή και την οικονομική ανακύκλωση των θαλάσσιων αποβλήτων·

Τρίτη 7 Ιουνίου 2022

Ενεργειακή μετάβαση

27. ζητεί να θεσπιστούν ειδικοί κανόνες και να παρασχεθεί χρηματοδοτική στήριξη ώστε να βοηθηθούν τα νησιά να επιτύχουν τους στόχους της κλιματικής ουδετερότητας, ενώ παράλληλα συνυπολογίζονται το πρόσθετο κόστος που συνδέεται με τομείς όπως η ενέργεια και οι μεταφορές, καθώς και ο αντίκτυπος των κινητών τεχνολογιών στα ενεργειακά τους συστήματα· αναγνωρίζει ότι απαιτούνται συγκριτικά πολύ υψηλά επίπεδα επενδύσεων για να διαχειριστούμε διαλείπουσες ανανεώσιμες πηγές ενέργειας· ζητεί να συνυπολογιστεί το κόστος αυτό στη νομοθετική δέσμη για την προσαρμογή στον στόχο του 55 %·

28. υπογραμμίζει πόσο αναγκαία είναι η νομοθετική δέσμη για την προσαρμογή στον στόχο του 55 % και τις ευκαιρίες που απορρέουν από αυτήν· συντάσσεται, ωστόσο, με την άποψη ότι η εφαρμογή στην πράξη των εν λόγω νομοθετικών μέτρων πρέπει να συμβαδίζει με την προαγωγή της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής, δεδομένου ότι τα νησιά εξαρτώνται απολύτως από αεροπορικές και θαλάσσιες μεταφορές·

29. ζητεί συγκεκριμένα αντισταθμιστικά μέτρα που αντισταθμίζουν οποιεσδήποτε αρνητικές συνέπειες στην οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή των νησιών απορρέουν από τη διαδικασία μετάβασης σε μια καθαρότερη οικονομία και κοινωνία, και οι οποίες μπορεί να προκύπτουν λόγω της εξάρτησής τους από τους τομείς των αεροπορικών και θαλάσσιων μεταφορών·

30. εκτιμά ότι η εκ του σύνεγγυς παρακολούθηση είναι σημαντική για να εξασφαλιστεί η πλήρης ένταξη των νήσων στην ανάπτυξη πράσινων θαλάσσιων υποδομών· ζητεί να δοθεί προτεραιότητα στα νησιά σε σχέση με την ανάπτυξη υποδομών με σκοπό την απαλλαγή από ανθρακούχες εκπομπές των αεροπορικών και θαλάσσιων μεταφορών· υπογραμμίζει ότι στα διαρθρωτικά μειονεκτήματα των νήσων οφείλεται η μεγαλύτερη έκθεση των πολιτών και των επιχειρήσεων τους στις αυξήσεις των τιμών·

31. επισημαίνει ότι λόγω του μικρού μεγέθους τους και των απομονωμένων ενεργειακών συστημάτων τους, τα νησιά αντιμετωπίζουν μεγάλες προκλήσεις όσον αφορά τον ενεργειακό εφοδιασμό, καθώς εξαρτώνται συνήθως από τις εισαγωγές ορυκτών καυσίμων για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, τις μεταφορές και τη θέρμανση·

32. θεωρεί ότι η χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, συμπεριλαμβανομένης της παλιρροϊκής ενέργειας, θα πρέπει να αποτελεί προτεραιότητα που αποφέρει σημαντικά οφέλη στα νησιά, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τις ανάγκες των τοπικών κοινοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της διατήρησης της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής και των τοπικών οικοτόπων των νησιών· ζητεί συνεπώς να υποστηριχθεί η ανάπτυξη ενός ευρέος φάσματος ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, σύμφωνα με τα γεωγραφικά χαρακτηριστικά των νησιών· εκφράζει την ικανοποίησή του για τα προγράμματα πράσινου υδρογόνου που έχουν δρομολογήσει ορισμένα νησιά·

33. ζητεί να τεθεί στόχος ενεργειακής αυτονομίας με βάση τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας για όλα τα ευρωπαϊκά νησιά, ο οποίος θα στηριχθεί από τα απαραίτητα χρηματοδοτικά μέσα και θα προσεγγιστεί μέσω της σταδιακής κατάργησης των ορυκτών καυσίμων και μέσω της θέσπισης μέτρων για την αύξηση των δυνατοτήτων βιώσιμων και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας· ζητεί πρόσθετη έρευνα ώστε οι υπεράκτιες ανανεώσιμες πηγές ενέργειας να καταστούν πιο προσιτές οικονομικά και καταλληλότερες όσον αφορά τα γεωγραφικά χαρακτηριστικά διαφορετικών θαλάσσιων λεκανών·

34. υπογραμμίζει ότι, προκειμένου να επιτευχθεί αποτελεσματική περιβαλλοντική μετάβαση, είναι θεμελιώδους σημασίας η ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας των τοπικών θεσμικών φορέων των ευρωπαϊκών νησιών και η ανάπτυξη του δυναμικού τους τόσο ως παραγόντων διευκόλυνσης της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής ανταγωνιστικότητας όσο και ως υποστηρικτών μιας φιλικής προς το κλίμα συμπεριφοράς των πολιτών· υπενθυμίζει ότι η μετάβαση αυτή εξαρτάται επίσης από ισχυρές πολιτικές και πρωτοβουλίες έρευνας και καινοτομίας που εδραιώνουν τη συνεργασία μεταξύ τοπικών ενδιαφερόμενων φορέων και προάγουν παράλληλα την ευρύτερη αξιοποίηση των ερευνητικών εγκαταστάσεων στις νησιωτικές περιοχές·

35. υπενθυμίζει στα κράτη μέλη ότι τα εθνικά τους σχέδια μετάβασης, όπως προβλέπονται στο πλαίσιο του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης, πρέπει να περιλαμβάνουν ειδική μελέτη και ανάλυση για καθένα από τα νησιά τους·

Οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη

36. τονίζει τη σημασία της υποστήριξης του τοπικού οικονομικού ιστού των ευρωπαϊκών νησιών και δη των πολύ μικρών και των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ)·

37. καλεί τα κράτη μέλη να χρησιμοποιήσουν κονδύλια από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+) και από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης για τη στήριξη της δημιουργίας ποιοτικών θέσεων εργασίας, την προώθηση καλύτερης ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής και την παροχή ευκαιριών απασχόλησης σε περιοχές που αντιμετωπίζουν κίνδυνο πληθυσμιακής συρρίκνωσης, με ιδιαίτερη έμφαση στη βελτίωση της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας· τονίζει τη σημασία των συμβουλευτικών υπηρεσιών, της δια βίου μάθησης και των προγραμμάτων επανεκπαίδευσης και αναβάθμισης των δεξιοτήτων για εργαζομένους κάθε ηλικίας·

38. ζητεί να ληφθούν επειγόντως μέτρα για την αντιμετώπιση της πληθυσμιακής συρρίκνωσης των νησιών καθώς και για την αντιμετώπιση της διαρροής εγκεφάλων και δεξιοτήτων, και για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής, μεταξύ άλλων μέσω της βελτίωσης της πρόσβασης για ευάλωτες ομάδες, τη στήριξη των τοπικών επιχειρήσεων και την προστασία των θέσεων εργασίας, καθώς και για την αντιμετώπιση της γήρανσης του πληθυσμού· ζητεί επίσης να προωθηθεί η ανάπτυξη φορέων εκπαίδευσης, επαγγελματικής κατάρτισης, αναβάθμισης δεξιοτήτων, καινοτόμου και βιώσιμης επιχειρηματικότητας και απασχόλησης για τους κατοίκους των νήσων και δη για τις γυναίκες που αντιμετωπίζουν υψηλότερα ποσοστά ανεργίας από τους άνδρες σε όλα σχεδόν τα νησιά της ΕΕ, καθώς και για τους νέους ανθρώπους·

39. τονίζει ότι είναι ανάγκη να επεκταθεί η συμφωνία του Συμβουλίου, της 7ης Δεκεμβρίου 2021, για την επικαιροποίηση των ενωσιακών κανόνων για τους συντελεστές του φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ), σε όλες τις νησιωτικές περιοχές στην ΕΕ, όπου αρμόζει·

40. υπενθυμίζει ότι η κρίση της COVID-19 αποκάλυψε τα τρωτά σημεία πολυάριθμων ευρωπαϊκών νήσων όσον αφορά την υγεία· τονίζει συνεπώς τη μεγάλη σημασία που έχουν η ανάπτυξη και η βελτίωση των υγειονομικών υποδομών, η πρόσβαση στην υγειονομική μέριμνα και η παροχή στήριξης ώστε να ενθαρρυνθεί η εγκατάσταση επαγγελματιών του τομέα της υγείας και δη στις πλέον απομακρυσμένες νησιωτικές περιοχές·

41. τονίζει ότι είναι ανάγκη να ενθαρρυνθούν, σε τοπικό επίπεδο, η εκ του σύνεγγυς συνεργασία, η κινητικότητα και οι ανταλλαγές γνώσεων μεταξύ ιδρυμάτων εκπαίδευσης, έρευνας και τεχνολογικής καινοτομίας, επιχειρήσεων και μεμονωμένων πολιτών· ζητεί από την Επιτροπή συνεπώς να μεριμνήσει ώστε οι κάτοικοι των ευρωπαϊκών νησιών και δη των πλέον απομακρυσμένων από την ηπειρωτική Ευρώπη να μπορούν να συμμετέχουν πλήρως και ισότιμα σε ευρωπαϊκά προγράμματα κινητικότητας όπως είναι το Erasmus+, το Ευρωπαϊκό Σώμα Αλληλεγγύης, το DiscoverEU ή το μελλοντικό πρόγραμμα Aim, Learn, Master, Achieve (ALMA)·

42. υπενθυμίζει τη σημασία που έχουν προγράμματα της ΕΕ όπως οι Εγγυήσεις για τη Νεολαία· ζητεί από τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν ταχέως το πρόγραμμα αυτό, σε στενό συντονισμό με ταμεία της ΕΕ, όπως είναι το ΕΚΤ+, για να αντιμετωπίσουν την κατάσταση των νέων εκτός εκπαίδευσης, απασχόλησης ή κατάρτισης, με ιδιαίτερη μέριμνα για όσους ζουν σε αγροτικές περιοχές και σε περιοχές με φυσικούς ή δημογραφικούς περιορισμούς στις αγορές εργασίας τους, συμπεριλαμβανομένων των νησιών, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι σε όλους τους νέους ηλικίας κάτω των 30 ετών θα προσφέρονται θέσεις εργασίας καλής ποιότητας, συνεχής εκπαίδευση, επαγγελματική εκπαίδευση ή κατάρτιση, ότι όλοι τους θα είναι σε θέση να αναπτύξουν τις δεξιότητες που απαιτούνται για ευκαιρίες απασχόλησης σε ευρύ φάσμα τομέων, ή ότι θα τους προσφέρεται αμειβόμενη μαθητεία ή πρακτική άσκηση εντός τεσσάρων μηνών από τότε που ξεκίνησε η ανεργία ή σταμάτησε η επίσημη εκπαίδευσή τους·

43. επικροτεί τις προσπάθειες για να γίνουν οι Εγγυήσεις για τη Νεολαία ακόμη πιο ανοικτές σε όλους και για να αποφεύγεται κάθε μορφή διακρίσεων, μεταξύ άλλων εις βάρος νέων που ζουν σε απομακρυσμένες, αγροτικές ή μειονεκτούσες αστικές περιοχές ή σε υπερπόντια εδάφη και νησιωτικές περιοχές·

Πολιτισμός

44. πιστεύει ότι ο πολιτισμός και η ανάπτυξη του πολιτιστικού τομέα στα νησιά είναι θεμελιώδους σημασίας· θεωρεί ότι η πολιτιστική και η γλωσσική ταυτότητα των νήσων θα πρέπει να προστατεύονται και να προωθούνται, μεταξύ άλλων και σε εκπαιδευτικά περιβάλλοντα, καθώς συμβάλλουν στην ενίσχυση των νήσων και της ΕΕ εν γένει σε όλα τα επίπεδα·

45. καλεί την Επιτροπή να ανακηρύξει το 2024 Ευρωπαϊκό Έτος Νήσων·

Γεωργία και αλιεία

46. ζητεί από την Επιτροπή να αξιολογήσει την ανάγκη θέσπισης κανονισμού που θα θεσπίζει ειδικά μέτρα στον τομέα της γεωργίας για όλα τα νησιά επιπέδου NUTS 2 και NUTS 3, με σκοπό την επίτευξη επισιτιστικής αυτονομίας και την αύξηση της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων τους, χωρίς να υπονομευθούν υπάρχοντα μέσα, όπως είναι το πρόγραμμα ειδικών μέτρων λόγω του απομακρυσμένου και νησιωτικού χαρακτήρα ορισμένων περιφερειών (POSEI) και ο κανονισμός για τον καθορισμό ειδικών μέτρων για τη γεωργία στα μικρά νησιά του Αιγαίου ([10])·

47. ζητεί την ανάληψη δράσεων που αποσκοπούν στη γεφύρωση του οικονομικού χάσματος μεταξύ των περιοχών της ενδοχώρας και των παράκτιων περιοχών, χάσμα που πολύ συχνά παραμένει άλυτο πρόβλημα στις νησιωτικές περιοχές·

([10]) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 229/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Μαρτίου 2013, σχετικά με τον καθορισμό ειδικών μέτρων για τη γεωργία στα μικρά νησιά του Αιγαίου (ΕΕ L 78 της 20.3.2013, σ. 41).

Τρίτη 7 Ιουνίου 2022

48. σημειώνει ότι τα νησιωτικά γεωργικά προϊόντα και τρόφιμα είναι μοναδικής ποιότητας λόγω των ιδιαίτερων μικροκλιματικών και τοπογραφικών συνθηκών των νησιών· τονίζει την ανάγκη προώθησης της κατανάλωσης γεωργικών προϊόντων από νησιωτικές και περιφερειακές περιοχές μέσω της πολιτικής συνοχής· παροτρύνει την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να αναπτύξουν βιώσιμες λύσεις για τη μεταφορά γεωργικών προϊόντων μεταξύ των περισσότερων νήσων και της ηπειρωτικής χώρας· είναι της άποψης ότι αυτό θα αυξήσει την ανταγωνιστικότητα των μικρότερων ιδίως νησιών και θα ενισχύσει τις μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις·

49. τονίζει ότι είναι ανάγκη να υπάρξει αυξημένη στήριξη για τη βιώσιμη ανάπτυξη των νησιών, εντός των οικολογικών ορίων και με σεβασμό για ένα υγιές χερσαίο και θαλάσσιο περιβάλλον, για τη γεωργία, για τη διαχείριση και τη διατήρηση των δασών, για τη ζωική παραγωγή, για την υδατοκαλλιέργεια, για τη βιώσιμη αλιεία, για την τοπική παραγωγή και για την γαλάζια οικονομία, μεταξύ άλλων μέσω ευρωπαϊκών προγραμμάτων συνεργασίας· εκτιμά ότι είναι απαραίτητο να ενισχυθεί η στήριξη που παρέχει η ΕΕ για τον εκσυγχρονισμό της γεωργικής δραστηριότητας στα νησιά, μεταξύ άλλων μέσω της προώθησης της γεωργίας ακριβείας, ώστε να βοηθηθούν οι εν λόγω περιφέρειες να επιτύχουν τους στόχους της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας·

50. επισημαίνει ότι το αναπτυξιακό χάσμα που αντιμετωπίζει η ύπαιθρος στα νησιά επιτείνεται περαιτέρω από το γεγονός ότι, δεδομένης της απουσίας δυναμικών πόλεων από τα περισσότερα νησιά, δεν μπορεί να επωφεληθεί από τις δευτερογενείς επιπτώσεις της αστικής χρηματοδότησης· σημειώνει ότι αυτό οδηγεί σε μείωση της ανταγωνιστικότητας, ιδίως όσον αφορά την ικανότητα των ΜΜΕ να εξερευνούν οικονομίες κλίμακας·

51. τονίζει πόσο σημαντικό είναι να επικεντρώνεται ο χωροταξικός σχεδιασμός σε αποτελεσματική και αποδοτική χρήση της γης·

52. τονίζει πόσο σημαντικό είναι να προσεγγίζονται άτομα σε αγροτικές και απομακρυσμένες περιοχές και να καθίστανται οι ευκαιρίες αναβάθμισης δεξιοτήτων και επανειδίκευσης περισσότερο προσβάσιμες και ειδικά σχεδιασμένες για άτομα που εργάζονται στη γεωργία, την αλιεία, τη δασοπονία και σε άλλα πεδία εργασίας σε αυτές τις περιοχές, και να τους παρέχονται πράσινες και ψηφιακές και όλες οι άλλες απαραίτητες δεξιότητες για την καλύτερη αξιοποίηση σημερινών και μελλοντικών ευκαιριών που προσφέρει η πράσινη και η γαλάζια οικονομία, και να τους δίνονται οι δυνατότητες να έχουν σημαντική συμβολή στη διατήρηση του περιβάλλοντος·

53. επισημαίνει την έλλειψη βιώσιμων λύσεων για τη μεταφορά γεωργικών προϊόντων μεταξύ των περισσότερων νησιών και της ηπειρωτικής χώρας και για την εξαγωγή και εισαγωγή γεωργικών προϊόντων από και προς τα νησιά, και ζητεί από την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να υποστηρίξουν καινοτόμα έργα για ακόμη πιο πράσινες συνδέσεις στα αναπτυξιακά τους σχέδια για τα νησιά της ΕΕ·

54. καλεί τα κράτη μέλη να χρησιμοποιήσουν όλα τα διαθέσιμα εργαλεία στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής ώστε να εντοπίζουν και να προωθούν ευκαιρίες για συμπληρωματικότητα και συνέργειες μεταξύ των διάφορων πολιτικών και ταμείων της ΕΕ, προκειμένου να ενισχύσουν την επισιτιστική ασφάλεια και την αυτάρκεια των νησιών, μεταξύ άλλων με την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, και να τα καταστήσουν αναπόσπαστο μέρος της μετάβασης σε βιώσιμα, κυκλικά συστήματα επισιτισμού και σε μια «έξυπνη ύπαιθρο», μετατρέποντας έτσι τα γεωγραφικά μειονεκτήματα σε ευκαιρίες· είναι της άποψης ότι η προώθηση του ρόλου των νησιών στη βιώσιμη αλυσίδα τροφίμων μέσω μηχανισμών πολιτικής της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της πολιτικής συνοχής, θα μπορούσε να δημιουργήσει πρόσθετες ευκαιρίες απασχόλησης και να αναχαιτίσει την τάση πληθυσμιακής συρρίκνωσης στις νησιωτικές περιοχές·

55. τονίζει την ανάγκη να υποστηριχθούν οι ανταποδοτικές και φιλικές προς το περιβάλλον βραχείες αλυσίδες παραγωγής και η ανάπτυξη ενός γεωργικού τομέα με προτεραιότητα στα παραδοσιακά προϊόντα υψηλής προστιθέμενης αξίας, στην τοπική κατανάλωση και στις πράσινες λύσεις και με συνεισφορά στην επίτευξη επισιτιστικής αυτονομίας·

56. τονίζει την ανάγκη για περαιτέρω εφαρμογή της διακήρυξης του Cork II για τη βελτίωση της ζωής στις αγροτικές περιοχές, προκειμένου να εξεταστούν οι σημερινές προκλήσεις και οι ευκαιρίες που παρουσιάζονται αυτή τη στιγμή στα νησιά της Ευρώπης· ζητεί ως προς το μακροπρόθεσμο όραμα για τις αγροτικές περιοχές να ενσωματώνει αυτό συγκεκριμένα τις ιδιαιτερότητες των εξόχως απόκεντρων περιφερειών και των νησιών του Αιγαίου· καλεί την Επιτροπή να προωθήσει τις νησιωτικές πολιτικές κατά τις διαδικασίες περιφερειακού σχεδιασμού, με στόχο τη στήριξη της βιώσιμης γεωργίας, της παραγωγής τροφίμων, του αγροτουρισμού, της γαλάζιας οικονομίας και της συνδεσιμότητας, μεταξύ άλλων μέσω κονδυλίων συμπληρωματικών προς εκείνα από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ), για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, την προστασία της βιοποικιλότητας, την εισαγωγή μιας κυκλικής οικονομίας και τη στροφή προς τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας· παροτρύνει, επίσης, την Επιτροπή να αξιολογήσει το πραγματικό κόστος του νησιωτικού χαρακτήρα και του διπλά νησιωτικού χαρακτήρα που χαρακτηρίζουν τα αρχιπελάγη και τις περιφέρειές τους, δεδομένων των τρωτών σημείων και πλεονεκτημάτων των νησιωτικών περιφερειών και δη των εξόχως απόκεντρων περιφερειών· πιστεύει ότι το πραγματικό κόστος του νησιωτικού χαρακτήρα για τις

νησιωτικές περιοχές θα πρέπει να ληφθεί υπόψη στην πολιτική συνοχής της ΕΕ και ότι θα πρέπει παράλληλα να διενεργηθεί αξιολόγηση αντικτύπου των πρωτοβουλιών και των δράσεων της ΕΕ στα νησιά βάσει επικαιροποιημένων και εναρμονισμένων δεδομένων· τονίζει ότι το Παρατηρητήριο των αγροτικών περιοχών παρέχει μια μοναδική ευκαιρία συγκέντρωσης επαρκών και επικαιροποιημένων δεδομένων υψηλής ποιότητας για τα νησιωτικά εδάφη, με έμφαση, μεταξύ άλλων, στην πρόσβαση στη γη, δημιουργώντας τις προϋποθέσεις για μια ολιστική γεωργική και οικονομική ανάπτυξη των νησιών·

57. πιστεύει ότι τα ζώντα ζώα θα πρέπει να συνεχίσουν να μεταφέρονται διά θαλάσσης, δεδομένης της μεγάλης εξάρτησης του γεωργικού τομέα ορισμένων νησιών από τις εξαγωγές και δη των μικρότερων νησιών, από τα οποία είναι αδύνατες οι μεταφορές σφαγίων λόγω του μικρού μεγέθους τους και της συνακόλουθης έλλειψης υποδομών·

58. θεωρεί απαραίτητο να ενισχυθεί η στήριξη της ΕΕ για τον εκσυγχρονισμό της γεωργικής δραστηριότητας στα νησιά, μεταξύ άλλων μέσω της προώθησης της γεωργίας ακριβείας, ώστε να βοηθηθούν οι εν λόγω περιφέρειες να επιτύχουν τους στόχους της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας·

59. τονίζει, ωστόσο, ότι, δεδομένου ότι η στρατηγική «από το αγρόκτημα στο πιάτο» περιορίζει ακόμη περισσότερο τη χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων στην Ένωση, θα πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη οι ιδιαιτερότητες των τροπικών και υποτροπικών καλλιεργειών στις εξόχως απόκεντρες περιφέρειες και να περιορίζεται η πρόσβαση στις αγορές της Ένωσης προϊόντων που δεν συμμορφώνονται με τα πρότυπα της Ένωσης·

60. φρονεί ότι, ιδίως σε σχέση με τις εξόχως απόκεντρες περιοχές, η συνοχή της ΕΕ πρέπει να επιδιώκεται μέσω της ενίσχυσης του άρθρου 349 ΣΛΕΕ, κυρίως με την ενοποίηση του «κεκτημένου της ΕΕ» που εφαρμόζεται στις εν λόγω περιφέρειες, μέσω της διατήρησης και της ενίσχυσης του προγράμματος POSEI και του προϋπολογισμού του, κυρίως με την μεταφορά του σε άλλους τομείς πέραν της γεωργίας, όπως η αλιεία, οι μεταφορές, ο τουρισμός κ.λπ. και μέσω της διασφάλισης μιας διαφοροποιημένης μεταχείρισης των προϊόντων των εξόχως απόκεντρων περιοχών σε όλες τις επαναδιαπραγματεύσεις συμφωνιών οικονομικής εταιρικής σχέσης και συμφωνιών ελεύθερων συναλλαγών, καθώς και μέσω της πλήρους προστασίας ευαίσθητων γεωργικών προϊόντων, όπως είναι οι μπανάνες, οι τομάτες, η ζάχαρη και το γάλα στις εν λόγω διαπραγματεύσεις·

61. ζητεί να ενισχυθούν συγκεκριμένοι μηχανισμοί στο πλαίσιο της ΚΓΠ μέσω του προγράμματος POSEI προκειμένου να καταστεί δυνατή η μείωση της εξάρτησης των εξόχως απόκεντρων περιφερειών από αγροτικές και αγροδιατροφικές εισαγωγές και προκειμένου να ενισχυθούν η επισιτιστική ασφάλεια και η ικανότητα των εν λόγω περιφερειών να έχουν πρόσβαση στις αγορές, είτε στο δικό τους έδαφος, είτε αλλού στην Ένωση· ζητεί, στο πλαίσιο αυτό, να αυξηθεί ο προϋπολογισμός του προγράμματος POSEI από το 2027, ώστε να καλυφθούν οι αυξανόμενες ανάγκες και η ανάπτυξη της τοπικής παραγωγής στις εν λόγω απομακρυσμένες και νησιωτικές περιφέρειες, οι οποίες αντιμετωπίζουν σημαντικό πρόσθετο κόστος παραγωγής·

62. καλεί την Επιτροπή να διατηρήσει το ποσοστό μακροπρόθεσμης συγχρηματοδότησης για τις εξόχως απόκεντρες περιφέρειες στο 85 % για το ΕΓΤΑΑ, προκειμένου να διασφαλιστεί η κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη των περιφερειών αυτών και, ως εκ τούτου, να αμβλυνθούν τα προβλήματα που προκύπτουν από την απομακρυσμένη θέση τους·

63. ζητεί την αυστηρή συμμόρφωση με τα ευρωπαϊκά περιβαλλοντικά και κοινωνικά πρότυπα για τροπικά προϊόντα από χώρες εκτός ΕΕ και για τη συστηματική καθιέρωση ποσοστώσεων εισαγωγής για τροπικά προϊόντα από αυτές τις χώρες, βάσει των υφιστάμενων εμπορικών ροών· θεωρεί ότι θα πρέπει να θεσπιστούν ειδικοί μηχανισμοί επιτήρησης και κυρώσεων για τον έλεγχο της συμμόρφωσης με αυτούς τους όρους· συνιστά να επιβάλλεται η αρχή της συμμόρφωσης στις εισαγωγές από χώρες εκτός ΕΕ, ιδίως για βιολογικά προϊόντα·

64. αναγνωρίζει ότι οι παράκτιες και οι εξόχως απόκεντρες περιοχές εξαρτώνται παραδοσιακά από την αλιεία και θα πρέπει να λαμβάνουν χρηματοδοτική στήριξη, προκειμένου να εξασφαλιστούν οι υπάρχουσες θέσεις εργασίας στον τομέα της αλιείας, να αναπτυχθούν νέοι τομείς, καθώς και να δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας, ιδίως στην αλιεία μικρής κλίμακας· καλεί τα κράτη μέλη να θεσπίσουν στοχευμένες πολιτικές με σκοπό την προστασία των υφιστάμενων θέσεων εργασίας, τη δημιουργία νέων, ποικίλων θέσεων εργασίας και την προώθηση της ψηφιοποίησης· τονίζει ότι είναι σημαντικό να προλαμβάνονται κάθε είδους διακρίσεις στην αγορά εργασίας και να παρέχεται προστασία και στήριξη στις ευάλωτες και μειονεκτούσες ομάδες· υποστηρίζει τη συνδυαστική χρήση των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων για τη δημιουργία συνεργειών με μέριμνα ώστε να αποφευχθούν αλληλεπικαλύψεις·

65. εκφράζει την έντονη ανησυχία του για τη σωματική και ψυχική υγεία των εργαζομένων στον αλιευτικό κλάδο, η οποία συχνά διατρέχει κίνδυνο, όχι μόνο λόγω τους εγγενούς κινδύνου που ενέχει η εργασία στην ανοιχτή θάλασσα, αλλά και εξαιτίας της χρήσης σκαφών τα οποία δεν τηρούν τους ισχύοντες κανονισμούς ασφάλειας, γεγονός που επιτείνει την έκθεσή τους σε, ενίοτε σοβαρά, εργατικά ατυχήματα· καλεί, συνεπώς, τις αρμόδιες αρχές να μεριμνήσουν για ασφαλείς και αξιοπρεπείς συνθήκες εργασίας για όλους τους εργαζομένους στον τομέα και να διασφαλίσουν ισότιμους όρους ανταγωνισμού και θεμιτό ανταγωνισμό για τις

Τρίτη 7 Ιουνίου 2022

αλιευτικές εταιρείες παγκοσμίως, χωρίς να υποβαθμιστούν τα ευρωπαϊκά πρότυπα· καλεί τα κράτη μέλη να παράσχουν επαρκή στήριξη για τη βελτίωση της ασφάλειας του στόλου και των συνθηκών εργασίας σύμφωνα με τις επιταγές της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας και με ιδιαίτερη έμφαση στην αλιεία μικρής κλίμακας, ιδίως στις νησιωτικές και τις εξόχως απόκεντρες περιοχές, όπου η μέση ηλικία των σκαφών είναι σημαντικά υψηλότερη από ό, τι στη βιομηχανική αλιεία· επικροτεί την πρωτοβουλία της Επιτροπής να επιδιώξει συμφωνία για την ασφάλεια των αλιευτικών σκαφών·

Τουρισμός

66. σημειώνει ότι ο τομέας του τουρισμού είναι ο κύριος παράγοντας που συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη των νησιωτικών περιοχών από πλευράς εισοδήματος και απασχόλησης· ζητεί συνεπώς από την Επιτροπή να παράσχει ειδική πρόσθετη χρηματοδοτική στήριξη για τον βιώσιμο τουρισμό στα νησιά, να επιλύσει το πρόβλημα του εποχικού τουρισμού και να στηρίξει καινοτόμα πιλοτικά έργα ώστε να προαχθούν περισσότερες οικολογικές και ψηφιακές λύσεις που συνάδουν με τους στόχους της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, και να βοηθήσει τα νησιά που εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τον τουρισμό να διαφοροποιήσουν τις οικονομίες τους· ζητεί από την Επιτροπή επιπλέον να δημιουργήσει ένα ευρωπαϊκό σήμα βιώσιμου τουρισμού για να αναδειχθούν τα δυνατά σημεία και οι προσπάθειες των νήσων και των νησιωτικών περιοχών σε αυτόν τον τομέα·

67. τονίζει την ανάγκη ενίσχυσης τόσο της ολοκληρωμένης προσέγγισης για την εδαφική ανάπτυξη των νησιών, όπως είναι οι ολοκληρωμένες εδαφικές επενδύσεις και η τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία των κοινοτήτων, όσο και πρωτοβουλιών όπως είναι τα «έξυπνα χωριά» και οι ευρωπαϊκοί κόμβοι ψηφιακής καινοτομίας σε σχέση με τα νησιά, προκειμένου να στηριχθεί η βιώσιμη γεωργία και παραγωγή τροφίμων με ιδιαίτερη έμφαση σε πρακτικές φιλικές προς το περιβάλλον, καθώς και ο βιώσιμος αγροτουρισμός· επισημαίνει τη σημασία της προώθησης της έξυπνης χρήσης της ενέργειας και του νερού, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα νησιά αξιοποιούν στο έπακρο τους λιγοστούς τους πόρους·

Πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες

68. ζητεί ανάπτυξη και βελτίωση των μεταφορικών υποδομών των νησιών προκειμένου να εδραιωθούν οι βιώσιμες μεταφορές και προκειμένου να υποστηριχθεί ο εκσυγχρονισμός και ο οικολογικός προσανατολισμός των οδικών, αερολιμενικών και λιμενικών υποδομών, ενώ διασφαλίζεται παράλληλα μια κοινωνικά δίκαιη μετάβαση· ζητεί ιδίως να παρασχεθεί υποστήριξη προς φιλικές προς το περιβάλλον δημόσιες και ιδιωτικές μεταφορές·

69. ζητεί να δοθεί προτεραιότητα σε μεγαλύτερες επενδύσεις σε βασικές υποδομές για τη βελτίωση της πρόσβασης για όλα τα νοικοκυριά σε πόσιμο νερό και υπηρεσίες υγιεινής·

70. τονίζει την ανάγκη να διασφαλιστεί η εδαφική συνέχεια όλων των νησιών μέσω βιώσιμων θαλάσσιων και αεροπορικών μεταφορών, με αυστηρή μέριμνα για την αποφυγή μονοπωλιακών καταστάσεων, εκτός από περιπτώσεις όπου παρατηρείται έλλειψη τακτικών μεταφορών σε συνθήκες ελεύθερου ανταγωνισμού, γεγονός που καθιστά αναγκαία την προσφυγή σε συμφωνίες παροχής δημόσιας υπηρεσίας· υπογραμμίζει πόση σημασία έχει η μείωση του κόστους μεταφοράς για επιβάτες και εμπορεύματα, μεταξύ άλλων προσφέροντας μειωμένους ναύλους για κατοίκους, καθώς και το να είναι εγγυημένες η ασφάλεια και η επάρκεια των χερσαίων γεφυρών και των οδικών συνδέσεων·

71. καλεί την Επιτροπή να διασφαλίσει ότι το πρόγραμμα εργασίας για την περίοδο 2021-2023 του μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη» και τα ευρωπαϊκά προγράμματα συνεργασίας συμβάλλουν στην εδαφική προσβασιμότητα των νησιών· σημειώνει ότι η βελτίωση της προσβασιμότητας των νησιών και η ανάπτυξη βιώσιμων μεταφορικών συνδέσεων με αυτά και μεταξύ αυτών είναι ζωτικής σημασίας για την ανάπτυξή τους και για την παροχή βασικών δημόσιων υπηρεσιών, όπως η εκπαίδευση, η υγεία και η κοινωνική πρόνοια· πιστεύει ότι βελτιώσεις αυτού του είδους δεν θα πρέπει να περιορίζονται στην ηπειρωτική χώρα ή, αναλόγως της περίπτωσης, σε κράτη μέλη της ΕΕ·

72. τονίζει, στο πλαίσιο ιδίως της κρίσης που προξένησε η πανδημία της COVID-19, πόσο σημαντικό είναι να βελτιωθούν οι υποδομές υγείας, να ενισχυθούν οι υπηρεσίες τηλεϊατρικής και τηλεψυχιατρικής και να αναβαθμιστούν η πρωτοβάθμια υγειονομική περίθαλψη και η πρόσβαση σε φάρμακα στα νησιά της ΕΕ·

73. υπογραμμίζει ότι οι ίσες ευκαιρίες για όλους αποτελούν καίριας σημασίας παράγοντα και ζητεί από την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να θέσουν ως προτεραιότητα τη γεφύρωση του χάσματος ψηφιακών δεξιοτήτων μεριμνώντας ώστε οι ευάλωτες περιφέρειες, συμπεριλαμβανομένων των αγροτικών και απομακρυσμένων περιοχών και με έμφαση στους άπορους πολίτες, να έχουν πρόσβαση σε ψηφιακή εκπαίδευση και κατάρτιση, στο ελάχιστο απαιτούμενο υλισμικό, σε ευρεία πρόσβαση στο διαδίκτυο, σε ψηφιακή υποστήριξη και σε άλλα τεχνολογικά εργαλεία μάθησης· υπογραμμίζει ότι πρέπει να δοθεί στήριξη σε αυτές τις κατηγορίες, ώστε να αυξηθεί το επίπεδο των ψηφιακών δεξιοτήτων που χρειάζονται για να ευημερήσουν και να σταματήσει η διεύρυνση των ανισοτήτων, ώστε να εξασφαλίζεται ότι κανείς δεν θα μένει στο περιθώριο·

74. υπογραμμίζει ότι η ψηφιοποίηση και η αποτελεσματική ψηφιακή συνδεσιμότητα για τα νησιά αποτελούν ύψιστη προτεραιότητα, ιδίως ως συμβολή στην υπέρβαση των γεωγραφικών μειονεκτημάτων που αντιμετωπίζουν και για την ενίσχυση της παροχής ψηφιακών τεχνολογιών και υποδομών, υπηρεσιών εκπαίδευσης και κατάρτισης, καθώς και ηλεκτρονικής υγείας, συμπεριλαμβανομένης της τηλεϊατρικής και της τηλεψυχιατρικής, και άλλων βασικών κρατικών υπηρεσιών για πολίτες και ΜΜΕ που έχουν θετικές επιπτώσεις στις επιχειρηματικές στρατηγικές και δραστηριότητες·

75. τονίζει τη μεγάλη σημασία της συντήρησης των ψηφιακών υποδομών που συνδέουν τα νησιά της ΕΕ με τον υπόλοιπο κόσμο και συγκεκριμένα με τη διάθεση επαρκών ευρωπαϊκών κονδυλίων για την αντικατάσταση απηρχαιωμένων υποθαλάσσιων καλωδίων·

76. εκτιμά ότι, ιδίως σε μικρά νησιά, δυσκολεύονται οι ΜΜΕ να έχουν απρόσκοπτη πρόσβαση σε όλες τις πληροφορίες σχετικά με την προαγωγή της επιχειρηματικότητας, την ανάπτυξη δεξιοτήτων και τις ευκαιρίες που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ· ζητεί να υπάρξει ισχυρότερη χρηματοδοτική στήριξη ως προς αυτό, καθώς και να παρέχονται ενισχυμένες συνεδριάσεις ενημέρωσης, υπηρεσιών παροχής συμβουλών και ειδικά προσαρμοσμένης κατάρτισης·

Μετανάστευση

77. σημειώνει ότι ορισμένα νησιά βρίσκονται αντιμέτωπα με την άφιξη μεγάλου αριθμού μεταναστών, συχνά μεγαλύτερου από τον τοπικό πληθυσμό, και αδυνατούν να παράσχουν τα απαραίτητα όσον αφορά τη στέγαση και τη βοήθεια·

78. εφιστά την προσοχή στην ιδιαίτερη και δυσανάλογα μεγάλη πίεση που υφίστανται συστήματα ασύλου και υποδοχής σε νησιά, περιφερειακά νησιά και εξόχως απόκεντρες περιοχές· ζητεί να αναγνωρίσει το ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης για τα νησιά την προαναφερθείσα πραγματικότητα όσον αφορά το άσυλο και τη μετανάστευση, η οποία απαιτεί συντονισμένες λύσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο, λύσεις που σέβονται την ευημερία και την αξιοπρέπεια του ατόμου, ενώ παράλληλα αντιμετωπίζουν την πίεση·

Καθεστώτα επαναξιολόγησης κρατικών ενισχύσεων και μέτρα για τη μείωση του αναπτυξιακού ελλείμματος

79. ζητεί από την Επιτροπή να διενεργήσει ανάλυση του όγκου των κρατικών ενισχύσεων που χορηγούνται σε επιχειρήσεις εγκατεστημένες σε νήσους της ΕΕ· θεωρεί ότι, παρά τις προσπάθειες που καταβάλλουν η ΕΕ και τα κράτη μέλη, είναι επιτακτικά αναγκαίο να καθοριστεί εάν και κατά πόσον οι εταιρείες που είναι εγκατεστημένες σε νησιωτικές περιοχές έχουν επωφεληθεί από τέτοια μέτρα και να επαναξιολογηθούν οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις αντιστοίχως· υπογραμμίζει, σε αυτό το πλαίσιο, ότι είναι σημαντική η παροχή πιο ευέλικτων κρατικών ενισχύσεων σε εταιρείες εναέριων και θαλάσσιων μεταφορών στις εν λόγω νησιωτικές περιοχές, δεδομένης της πλήρους εξάρτησής τους από τα εν λόγω μέσα μεταφοράς·

80. ζητεί να υποβληθεί οποιαδήποτε μελλοντική αναθεώρηση του νομοθετικού πλαισίου για τις κρατικές ενισχύσεις σε εκτιμήσεις επιπτώσεων με βάση ειδικούς δείκτες, ώστε να αξιολογηθεί η υστέρηση των οικονομιών των νησιωτικών περιοχών ως προς την ανταγωνιστικότητα, και έναντι των συνεπειών της δέσμης για την προσαρμογή στον στόχο του 55 % στις εν λόγω περιοχές, και να διαμορφωθεί ένα ειδικό καθεστώς σταδιακής μείωσης για τα νησιωτικά εδάφη όταν τα έκτακτα μέτρα που προβλέπονται στο προσωρινό πλαίσιο για τις κρατικές ενισχύσεις θα λήξουν μετά την 31η Δεκεμβρίου 2021·

81. ζητεί, δεδομένων των διακριτών χαρακτηριστικών τους, να δημιουργηθεί υποκατηγορία «νησιά» όσον αφορά την εφαρμογή των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις για την περίοδο 2021-2027, και να καταργηθούν τα ανώτατα όρια για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας για ευρωπαϊκές νήσους και εξόχως απόκεντρες περιφέρειες, πάνω από τα οποία απαιτείται η έγκριση της Επιτροπής·

82. τονίζει ότι είναι απαραίτητη μια πιο ευέλικτη προσέγγιση ώστε να διασφαλιστεί η πλέον αποτελεσματική διάθεση των ευρωπαϊκών χρηματοδοτικών κονδυλίων στα νησιωτικά εδάφη και στις εξόχως απόκεντρες περιοχές χωρίς να υποβαθμίζονται τα σχετικά ποιοτικά πρότυπα και οι διαδικασίες παρακολούθησης·

83. σημειώνει ότι ο ισχύων κανόνας de minimis περιορίζει την ανταγωνιστικότητα και δημιουργεί δυσκολίες σε ευρωπαϊκές νήσους και εξόχως απόκεντρες περιοχές· συντάσσεται με την άποψη ότι οι νήσοι της ΕΕ θα πρέπει να εξαιρούνται όλες από τα ισχύοντα ανώτερα όρια του κανόνα de minimis, προκειμένου να μην βρίσκονται σε τόσο μειονεκτική θέση· ζητεί, επιπλέον, από την Επιτροπή να προσαρμόσει τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων προκειμένου να διασφαλίσει ότι οι επιδοτήσεις για την επίλυση των προβλημάτων που άπτονται του νησιωτικού χαρακτήρα δεν θα θεωρούνται κρατικές ενισχύσεις, αλλά αντιστάθμιση ώστε να αντιμετωπίζονται ευρωπαϊκές νήσοι και εξόχως απόκεντρες περιοχές επί ίσοις όροις με τις αντίστοιχες ηπειρωτικές περιοχές·

Τρίτη 7 Ιουνίου 2022

84. ζητεί να επανεξεταστεί το κριτήριο της χιλιομετρικής απόστασης (150 χλμ.) που χρησιμοποιείται για την κατηγοριοποίηση των νήσων ως παραμεθόριων περιοχών επιλέξιμων για χρηματοδότηση από τα προγράμματα διασυνοριακής συνεργασίας στο πλαίσιο είτε του στόχου εδαφικής συνεργασίας της πολιτικής συνοχής είτε στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας, δεδομένης βεβαίως της κατάστασης των νήσων· φρονεί ότι εάν κριθεί απαραίτητος ο καθορισμός κάποιου ορίου, θα ήταν σκοπιμότερο, για τις νησιωτικές περιοχές, να εφαρμοστεί η προϋπόθεση του διασυνοριακού εδάφους σε επίπεδο θαλάσσιας λεκάνης·

Μια ειδική και προσαρμοσμένη πολιτική της ΕΕ για τα νησιά

85. επισημαίνει ότι η έλλειψη στατιστικών στοιχείων για τα νησιά εμποδίζει την κατάρτιση στοχευμένων πολιτικών· ζητεί από την Επιτροπή να συστήσει Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για τις μειονεκτούσες περιοχές, σε σχέση με το άρθρο 174 ΣΛΕΕ, για να αναλάβει τη συλλογή αξιόπιστων και συγκεντρωτικών στατιστικών στοιχείων, μεταξύ των οποίων δεδομένων κατηγοριοποιημένων ανά φύλο, τα οποία θα επικαιροποιούνται τακτικά με τη χρήση εναρμονισμένων κριτηρίων σε όλα τα διοικητικά επίπεδα· ζητεί από την Επιτροπή να βελτιώσει τη συλλογή στατιστικών στοιχείων σχετικά με τις ευρωπαϊκές νήσους και να εισαγάγει την έννοια της εδαφικής θωράκισης σε εκτιμήσεις επιπτώσεων των προτάσεών της, με σκοπό τη διαμόρφωση στοχευμένων πολιτικών και την αξιολόγηση του τρόπου με τον οποίο η προτεινόμενη νομοθεσία θα επηρεάσει τους πολίτες και τις επιχειρήσεις που εδρεύουν στις διάφορες περιφέρειες·

86. υπογραμμίζει ότι οι νήσοι δεν καλύπτονται επί του παρόντος όλες από την νομοθεσία της ΕΕ για την εδαφική ταξινόμηση· ζητεί από την Επιτροπή να ξεκινήσει διάλογο επί του θέματος, με στόχο να συμπεριληφθούν τα νησιά στην κοινή ονοματολογία των εδαφικών στατιστικών μονάδων και να εξεταστεί το ενδεχόμενο δημιουργίας ενός προγράμματος παρόμοιου με την ευρωπαϊκή αστική πρωτοβουλία για τη στήριξη συμπράξεων μεταξύ ευρωπαϊκών νήσων, προκειμένου να καθιερωθούν καινοτόμες προσεγγίσεις στα ειδικά προβλήματα των νήσων και να υπάρξει ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και προκειμένου να εφαρμοστούν λύσεις επωφελείς για πολίτες και επιχειρήσεις·

87. ζητεί από την Επιτροπή να λάβει υπόψη τις μελέτες που έχουν ήδη εκπονηθεί από ευρωπαϊκές νήσους σχετικά με τις προκλήσεις και τις πρόσθετες δαπάνες που άπτονται του νησιωτικού χαρακτήρα, και να προβεί σε διεπιστημονικές αναλύσεις που θα καλύπτουν τα δημογραφικά, γεωγραφικά και οικονομικά χαρακτηριστικά των νησιωτικών περιοχών ούτως ώστε να διασφαλιστεί ότι αυτές οι περιοχές δεν θα πλήττονται από κανένα ανταγωνιστικό μειονέκτημα συνδεόμενο με τη γεωγραφική τους κατάσταση·

88. ζητεί να δημιουργηθεί πρόσθετο κονδύλιο που θα αποσκοπεί να βοηθήσει τις ευρωπαϊκές νήσους να υπερνικήσουν τις όποιες προκλήσεις και ελλείψεις αντιμετωπίζουν και να καλύψει οποιεσδήποτε πρόσθετες δαπάνες άπτονται των ευρωπαϊκών νήσων στο πλαίσιο της μελλοντικής πολιτικής συνοχής· προτείνει την επέκταση του σημείου επαφής των νησιών με τη σύσταση ειδικής ομάδας για τα νησιά στο πλαίσιο της Γενικής Διεύθυνσης Περιφερειακής Πολιτικής και Αστικής Ανάπτυξης της Επιτροπής·

89. καλεί την Επιτροπή να λάβει υπόψη την κατανομή του προϋπολογισμού βάσει κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ, προκειμένου να καλυφθούν όλες οι αποκλίσεις μεταξύ νησιών·

Σύμφωνο των νησιών και Ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης για τα νησιά

90. ζητεί από την Επιτροπή να προβεί σε δυναμική αξιολόγηση του άρθρου 174 ΣΛΕΕ και να οικοδομήσει πάνω του με τη βοήθεια μιας πραγματικής ευρωπαϊκής ατζέντας για τα νησιά και να καταρτίσει μια ευρωπαϊκή στρατηγική για τα νησιά στη βάση αυτής της έκθεσης, που θα συνάδει με τις τοπικές ανάγκες και πραγματικότητες στην πράξη και θα συνυπολογίζει τις ιδιαιτερότητες καθεμίας από τις θαλάσσιες λεκάνες της ΕΕ· ζητεί από την Επιτροπή να εκπονήσει μελέτη σχετικά με τις διαφορετικές καταστάσεις των νησιωτικών περιοχών και να διαμορφώσει μια στρατηγική για τα νησιά, με συγκεκριμένες προτάσεις·

91. ζητεί να εκπονηθεί και να εφαρμοστεί, το συντομότερο δυνατό, ένα σύμφωνο για τα νησιά, με τη συμμετοχή των βασικών ενδιαφερόμενων μερών και συγκεκριμένα των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών αρχών, των οικονομικών και κοινωνικών φορέων εκμετάλλευσης, της κοινωνίας των πολιτών, των ακαδημαϊκών κύκλων και των μη κυβερνητικών οργανώσεων, με βάση το σύμφωνο για τις πόλεις και το μελλοντικό αγροτικό σύμφωνο·

92. υπογραμμίζει ότι ο διάλογος με τις νησιωτικές κοινότητες, και μεταξύ αυτών, είναι σημαντικός ώστε να ενθαρρυνθεί η εγγύτητα στο ευρωπαϊκό οικοδόμημα, να οικοδομηθούν γέφυρες μεταξύ πολιτισμών, να τονωθεί το ενδιαφέρον για τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων και να προαχθεί η οικοδόμηση της ίδιας της Ευρωπαϊκής Ένωσης·

o

o o

93. αναθέτει στην Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Συμβούλιο, την Επιτροπή, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, την Επιτροπή των Περιφερειών και τα εθνικά και περιφερειακά κοινοβούλια των κρατών μελών.